

Eigen stempel op een röntgenfoto

Sommige kunst maakt nieuwsgierig naar de kopers ervan. Vandaag: de dinky toy van Jackass, aangeschaft door Aernoud Bourdrez. Beeld **Joost van den Broek** Tekst **Marlies Dinjens**

Een speelgoedautootje in je anus stoppen om vervolgens op een röntgenfoto vast te laten leggen hoe dat er nou van binnen uitziet. Zelfs voor een stunt van Jackass ging het vrij ver. Het beeld bleef na het zien van Jackass: *The Movie* rondspoken in het hoofd van jurist Aernoud Bourdrez (36), gespecialiseerd in auteursrecht. 'Ik moest die foto hebben'. Om de makers van Jackass zover te krijgen de foto te verkopen, verzond Bourdrez een ludiek plan, dat nauwelijks onderdoet voor de stunt met de *dinky toy*. 'Ik schreef een brief waarin ik aanbod om mijn Mercedes op te sturen naar Amerika, in ruil voor die röntgenfoto.' De makers van Jackass gingen akkoord. Hoeveel dollars dat gekost heeft, wil Bourdrez niet zeggen. 'Je moet niet naar kunst kijken met de vraag hoeveel geld het waard is.'

De foto staat nu op het Amsterdamse kantoor van zijn bedrijf Use Intellectual Property. Bourdrez kocht

via internet een lichtbak, zoals die ook in het ziekenhuis wordt gebruikt om röntgenfoto's mee op te lichten. Op de foto zijn de ribben en ruggengraat te onderscheiden, met in de schaamstreek duidelijk zichtbaar het speelgoedautootje. Het is misschien niet het eerste waaraan je denkt bij het zien van de scan, maar het 'oorspronkelijke', spreekt Bourdrez erg aan. 'Normaal is een röntgenfoto niet auteursrechtelijk beschermd. Deze wel, omdat hij een eigen, oorspronkelijk karakter heeft, dat het stempel van de maker draagt'.

Bourdrez adviseert als jurist kunstenaars en ontwerpers hoe ze hun intellectueel eigendom door middel van het auteursrecht moeten beschermen en hoe ze

daar geld mee kunnen verdienen. 'Het belangrijkste bezit van een kunstenaar is zijn intellectueel eigendom. Dat moet je dus optimaal benutten'. Hij vergelijkt het met het verhuren van een fiets. 'Als iemand een fiets heeft, kan hij die verkopen. Maar hij kan ook kiezen om die elke dag tegen zijn eigen voorwaarden te verhuren en er zo veel meer geld voor te krijgen.'

De Jackass-scan beschouwt Bourdrez als het meest unieke kunstwerk uit zijn collectie. 'Ik vind het bijvoorbeeld interessanter dan dit portret, hoe mooi ook', zegt hij, terwijl hij wijst op een levensgrote foto van een bokser, gemaakt door Dana Lixenberg. 'Meer fotografen hebben sporters vastgelegd na een wedstrijd. De Jackass-foto is in thematiek veel origineler en hij heeft een raakvlak met mijn werk.'

Maar is het wel kunst? 'Dat is zo'n lastige discussie. Ik vind het juist interessant om voorwerpen die niets met de kunstwereld te maken hebben, daar onderdeel van te laten uitmaken.' Om dat te verduidelijken zoekt Bourdrez naar een foto op zijn computer. Hij klikt een afbeelding aan van een auto, die net een tunnel uitrijdt. 'Deze foto heb ik opgevraagd, toen ik laatst een keer werd geflitst. Ik vind het een prachtige foto, hoewel het niet als kunst wordt beschouwd. Ik ga die foto binnenkort inlijsten'. ■

Jackass

Jackass was tussen 2000 en 2002 te zien op MTV. Het was een van de meest populaire televisieprogramma's van de popzender. In de show werden bizarre stunts uitgevoerd, waaraan vaak de waarschuwing 'don't try this at home', vooraf ging. Kattenkwaad, waarmee de makers miljoenen verdienden. Ze lieten zich bijvoorbeeld vrijwillig onderkotsen of nietten met een nietpistool hun balzak aan hun been. In Jackass: *The Movie*, een vervolg op de succesvolle serie, lieten de acteurs een tatoeage zetten in een rijdende jeep en liet Jackass-lid van het eerste uur, Johnny Knoxville, zich door een professionele bokser knock-out slaan in een Japanse kledingzaak. Congreslid Joseph Lieberman voerde lange tijd een kruistocht tegen het gezelschap. Hij vreesde dat jonge kinderen thuis de stunts zouden gaan naspelen. Lieberman kreeg – tot grote woede van de makers – voor elkaar dat Jackass niet langer op de vroege avond op MTV werd uitgezonden.



Aernoud Bourdrez met de röntgenfoto van Jackass.